

Județul Alba

Primăria municipiului Alba Iulia

Direcția Urbanism și Amenajare a Teritoriului, Serviciul urbanism

Nr. 48635 din 21.04.2026

RAPORT DE SPECIALITATE
privind

ATRIBUIREA DENUMIRII "PIAȚETA REGELE MIHAI I", "PIAȚETA REGINA MARIA"
ȘI "ALEEA REGIMENTUL 91 INFANTERIE REGELE FERDINAND I"

Anul 2026 marchează împlinirea a 160 de ani de la unul dintre momentele fondatoare ale statului român modern: încoronarea Principelui Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen ca Domnitor al Principatelor Unite Române, la data de 10 mai 1866. Aceeași dată a intrat în conștiință istorică a poporului român și prin proclamarea Independenței de Stat față de Imperiul Otoman, la 10 mai 1877 – un act de curaj și demnitate națională care a consacrat România pe harta europeană ca stat suveran.

Având în vedere omagierea acestor momente istorice de importanță majoră, și totodată în semn de recunoaștere a contribuției inestimabile aduse de membrii Casei Regale a României la unitatea, modernizarea și apărarea țării, inițiatorul prezentului proiect de hotărâre propune atribuirea, în municipiul Alba Iulia, a trei denumiri de locuri publice care să perpetueze memoria Regelui Mihai I, a Reginei Maria și a Regimentului 91 Infanterie Regele Ferdinand I.

Alba Iulia, orașul Marii Uniri din 1 Decembrie 1918, poartă prin vocația sa istorică o responsabilitate deosebită față de memoria celor care au contribuit la înfăptuirea și consolidarea statului național unitar român. Astfel, atribuirea acestor denumiri se înscrie firesc în tradiția orașului de a cinsti valorile naționale fundamentale.

În acest scop se propune:

1) atribuirea următoarelor denumiri:

A. PIAȚETA REGELE MIHAI I rondului de la intrarea în parcul Unirii la intersecția străzii Mihai Viteazu și bulevardul 1 Decembrie 1918, conform anexei nr.1;

Regele Mihai I (1921–2017) rămâne în conștiința poporului român ca un simbol al demnității, al echilibrului și al rezistenței în fața totalitarismului. Ultimul monarh al României a reprezentat, pe parcursul întregii sale vieți, un reper moral și un apărător al valorilor democratice. Atribuirea numelui său unei piațete publice simbolizează legătura de continuitate între trecutul monarhic și prezentul european al țării.

Prima domnie (1927-1930)

Mihai a devenit pentru prima dată rege al României în 1927, după moartea bunicului său Ferdinand I, întrucât tatăl său renunțase în decembrie 1925 la tron și rămăsese în străinătate. Deoarece Mihai avea doar 6 ani și nu putea guverna, o regență a fost formată din principele Nicolae (al doilea fiu al regelui Ferdinand I și unchiul lui Mihai), patriarhul Miron Cristea și

Gheorghe Buzdugan, președintele Înaltei Curți de Casație (până la 7 octombrie 1929 când a murit, fiind înlocuit cu Constantin Sărățeanu, consilier la Curtea de Casație). Este notabilă absența reginei Maria din regență, una din figurile de autoritate de până atunci. Jurământul a fost depus în fața parlamentului de noul rege și de regență pe data de 20 iulie 1927

Această primă domnie s-a încheiat brusc în 1930, când tatăl său s-a întors pe neașteptate și a preluat coroana.

A doua domnie și Actul de la 23 August (1940–1947)

Mihai revine pe tron la 18 ani, într-un moment critic: România pierduse teritorii importante (Basarabia, Bucovina de Nord, Transilvania de Nord) și era condusă de facto de generalul Ion Antonescu.

Lovitura de stat: La 23 august 1944, într-un gest de un curaj extrem, tânărul Rege l-a arestat pe Antonescu, a scos România din alianța cu Axă și a întors armele împotriva Germaniei naziste. Istoricii estimează că acest act a scurtat cel de-al Doilea Război Mondial cu cel puțin 6 luni, salvând mii de vieți.

După război, presiunea Uniunii Sovietice a devenit insuportabilă. La 30 decembrie 1947, sub amenințarea execuției a 1.000 de studenți arestați, Mihai I a fost forțat să abdice și să părăsească țara.

Întoarcerea sa în țară după Revoluție a fost inițial blocată de regimul Iliescu, temător de popularitatea sa (peste un milion de oameni l-au întâmpinat la București de Paște, în 1992).

În 1997, după înfrângerea electorală a lui Iliescu de către președintele Emil Constantinescu, România i-a reactivat regelui Mihai cetățenia română și i-a permis să își reviziteze propria țară.

B. PIAȚETA REGINA MARIA rondului de la intrarea în parcul Unirii la intersecția străzii Unirii și bulevardul 1 Decembrie 1918, conform anexei nr.2;

Regina Maria, a jucat un rol crucial în realizarea Marii Uniri de la 1918. Prin diplomația sa strălucită la Conferința de Pace de la Paris și prin prezența sa activă pe front, în spitalele de campanie, a cucerit inima românilor. O piațetă care să îi poarte numele este un omagiu adus curajului feminin și devotamentului necondiționat față de interesul național.

S-a căsătorit la 29 decembrie 1892 cu Ferdinand I, principele moștenitor al României, încercând încă de la început și reușind să se integreze națiunii care o adoptase ca principesă și, începând din 1914, ca regină.

A urmărit constant întărirea legăturilor dintre România și Marea Britanie, dovedind reale calități diplomatice în susținerea și apărarea intereselor României. S-a opus intrării României în

Primul Război Mondial de partea Puterilor Centrale și a susținut alianța cu Antanta, în vederea susținerii de către aceasta a întregirii statului național român.

Pe timpul războiului și-a acompaniat soțul în refugiu în Moldova, activând ca soră de caritate în spitalele militare, activitate care a făcut să fie numită în popor „mama răniților”. În perioada Conferinței de Pace de la Paris (1919), dar și după încoronarea, alături de Regele Ferdinand, ca suverani ai României Mari (Alba Iulia, 15 octombrie 1922) a participat la o campanie diplomatică pentru recunoașterea internațională a statului român reîntregit, având întrevederi oficiale sau informale cu suveranul englez, cu președintele Statelor Unite ale Americii, Woodrow Wilson, cu prim-ministrul Franței, Georges Clemenceau și cu reprezentanții de marcă ai mass-mediei europene.

După moartea Regelui Ferdinand și venirea la putere a fiului său, Carol al II-lea (1930), acesta a reușit îndepărtarea Reginei Maria din viața politică, obligând-o practic să trăiască într-un soi de exil intern la reședințele sale de la Balcic și Bran.

În ultimii doi ani de viață, bolnavă fiind, s-a tratat la diferite sanatorii din Europa, revenind în țară în vara lui 1938 și murind la reședința sa de la Pelișor. A cerut prin testament ca trupul să-i fie înhumat în biserica episcopală de la Curtea de Argeș, iar inima să fie păstrată într-o raclă la capela Stella Maris a reședinței din Balcic. După cedarea Cadrilaterului în 1940, inima Reginei a fost mutată la Bran.

Regina Maria a fost o iubitoare și o colecționară de artă, susținând o serie de personalități artistice și literare cu burse și bani. Este autoarea unor interesante scrieri memorialistice, precum și a unor povești și versuri pentru copii.

C. ALEEA REGIMENTUL 91 INFANTERIE „REGELE FERDINAND I” aleii adiacente Palatului Principilor cu acces din strada Militari, conform anexei nr.3;

Regimentul 91 Infanterie Alba Iulia era privit ca succesorul Regimentului 50 Infanterie imperial și regal austriac, dintre militarii căruia au fost recrutați mulți membri ai gărzilor naționale române din zonă. După 1918, sub administrația română, cazarma din cetatea Alba Carolina a primit numele Regelui Ferdinand I, locul unităților de artilerie austriece, evacuate încă din

1908, fiind preluat de Regimentul 91 Infanterie începând cu 15 ianuarie 1919.

Bazele regimentului s-au pus la 29 decembrie 1919. Rostul acestei unități a fost, de la bun început, acela de a pune o bază puternică unei instituții militare românești în Ardealul recent unit cu Vechiul Regat. La data de 26 martie 1920, unitatea a fost botezată oficial „Regimentul

91 Infanterie, Regele Ferdinand I".

Misiunea interbelică

Majoritatea corpului ofițeresc al regimentului a fost adus din Vechiul Regat, deoarece în Ardeal erau puțini ofițeri de carieră la acea dată. În cei 24 de ani de existență, regimentul a instruit zeci de mii de recruți din toate colțurile țării, contribuind la crearea solidarității camaraderești și de arme.

Al Doilea Război Mondial – Frontul de Est

Activitatea regimentului s-a rezumat la instruirea tinerilor militari până în martie 1942, când începe biografia lui războinică. Prima unitate, formată din peste 3.500 de luptători (două batalioane de pușcași, o companie de tunuri anti-tanc, o companie de tunuri anti-aeriene, o companie de transmisiuni și o companie sanitară), a părăsit poarta unității cu destinația frontul de Est. Soldații au „tăiat” Rusia în mers, de la Odessa până la Stalingrad, pe un traseu de război de peste 2.500 de kilometri.

Drama de la Stalingrad

În luna noiembrie 1942, Regimentul 91 Infanterie a fost cuprins și el în marea încercuire realizată de inamic în sectorul Stalingradului, încercuire în care a luptat – cu lipsuri de nedescris – până în luna februarie 1943, când au capitulat puținii rămași în viață, împreună cu tot frontul stalingradian. În această perioadă au avut de suferit mari lipsuri de hrană și muniție, care le erau furnizate aerian, din afara cercului. Trupa a fost trimisă în minele din munții Urali, Caucaz și Donbas, iar ofițerii au fost duși în lagărele Oranchi-Mănăstârka, din zona polară a Rusiei Sovietice.

Al doilea regiment – Frontul din Moldova (1944)

În aprilie 1944, a doua unitate a Regimentului 91 Infanterie, formată din aproape 5.500 de luptători, a pornit spre frontul din Moldova. Regimentul a ocupat o poziție defensivă, statică, pe malul drept al râului Moldova, la aproximativ 25 de kilometri sud de Pașcani, pe care a apărât-o eroic până la data de 24 august 1944, când a fost abandonată împreună cu întreg frontul din Moldova.

Al treilea regiment – Frontul de Vest

Al treilea Regiment 91 Infanterie a fost format în mod pripit la începutul lunii septembrie 1944, din contingentul de recruți aflați sub arme și instruiți doar pe jumătate, completați cu contingente mai vechi. Acest regiment a fost format pentru frontul de Vest, dotat cu armament de instrucție, fiindcă numai acela se mai afla în țară.

Desființarea

Implicat în punctele fierbinți ale celui de-al Doilea Război Mondial, regimentul a suferit atâtea pierderi în efectiv, încât la 1 decembrie 1944 a fost desființat și contopit cu Regimentul 18 Infanterie.

Moștenirea

Toate jertfele și sacrificiile au fost suferite de vitejii ofițeri și soldați români ai Regimentului 91 Infanterie Regele Ferdinand I din Alba Iulia. Din poarta cazărmii au plecat în cel de-al Doilea Război Mondial trei regimente cu un efectiv de peste 10.000 de luptători, dar niciunul din aceste regimente nu s-a mai înapoiat în țară – una dintre cele mai mari jertfe naționale ale

unui singur regiment din istoria militară românească.

Regimentul rămâne un simbol al sacrificiului și al solidarității naționale postunire, întruchipând misiunea istorică a cetății Alba Iulia: de a apăra, cu prețul vieții, integritatea României Mari.

2) relocarea bustului regelui Mihai, conform anexei nr.4.

În prezent bustul regelui Mihai I este amplasat adiacent intrării secundare în Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia. Această poziție este considerată ca fiind lipsită de semnificație directă cu persoana Regelui Mihai I, bustul este amplasat între statuia lui Mihai Viteazu și busturile personalităților implicate în realizarea marii uniri de la 1918.

Prin prezentul proiect de hotărâre se propune mutarea bustului într-un spațiu dedicat personalității domniei sale. Am considerat că amplasarea în rondul de la intrarea în parcul Unirii la intersecția str. Mihai Viteazu și bulevardul 1 Decembrie 1918 va asigura un spațiu dedicat personalității sale complexe.

II. Baza legală

- a) Prevederile art. 5 din Legea cadastrului și publicității imobiliare, nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- b) Prevederile art. 2 lit. "d", din O.G. 63/2002, privind atribuirea sau schimbarea de denumiri, cu modificările și completările ulterioare;
- c) Prevederile art. 453 lit. i) din Codul Fiscal aprobat prin Legea 227 din 2015, cu modificările și completările ulterioare;
- d) În temeiul prevederilor art. 129, alin.(2), lit. "c", coroborat cu art. 129, alin.(6), lit. "d", ale art. 139, alin.(3), lit. "e" și ale art. 196, alin.(1), lit. "a" din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

Având în vedere prevederile legale expuse în prezentul raport, apreciem că proiectul de hotărâre privind:

**ATRIBUIREA DENUMIRII "PIAȚETA REGELE MIHAI I", "PIAȚETA REGINA MARIA"
ȘI "ALEEA REGIMENTUL 91 INFANTERIE REGELE FERDINAND I"**

poate fi supus dezbaterii și aprobării plenului Consiliului Local.

Întocmit

Șef Serviciu Urbanism

Valentin Onișoru
